CABINET CYNGOR GWYNEDD

Dyddiad y cyfarfod:	16 Rhagfyr 2025
Aelod Cabinet:	Y Cynghorydd Dewi Jones
Swyddog Cyswllt:	Debbie A W Jones
Teitl yr Eitem:	Gwelliannau sylweddol i Ysgol Tryfan – Cynyddu Cyllideb Cyfalaf y Prosiect

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

---

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

1.1 Ceisir caniatâd y Cabinet i gynyddu cyllideb y prosiect i wneud gwelliannau sylweddol i adeiladau a safle Ysgol Tryfan ym Mangor er mwyn cyfarch costau chwyddiant a chynnydd cyffredinol mewn costau deunyddiau adeiladu ers sefydlu cyllideb wreiddiol y prosiect yn 2018, gan wireddu hynny drwy drosglwyddo £1.96m o Gynllun Rheoli Asedau'r Cyngor er mwyn cyfarch cyfanswm y costau a ragwelir i wireddu'r prosiect yn Ysgol Tryfan.

2 CEFNDIR

2.1 Mae ymrwymiad gan y Cyngor i fuddsoddi yn y sector uwchradd ym Mangor ers 2018, a hynny fel dilyniant i'r buddsoddiad cyfalaf sylweddol fu yn y gyfundrefn gynradd ym Mangor drwy amlen ariannol Band A, ac yn fwy diweddar Band B, Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy (Rhaglen Ysgolion 21ain Ganrif gynt), Llywodraeth Cymru**.**

2.2 Wrth gyflwyno cais 'Rhaglen Amlinellol Strategol am arian o'r Rhaglen Ysgolion 21ain Ganrif (Band B) i Lywodraeth Cymru yn 2018, clustnodwyd cyllideb o £18m ar gyfer buddsoddi mewn addysg uwchradd ym Mangor, ac yn benodol Ysgol Tryfan, fel rhan o raglen cyfalaf gwerth £56.14m gyda chyfraniad o £37.46m gan Lywodraeth Cymru a £18.68m o arian cyfatebol gan Gyngor Gwynedd.

2.3 Roedd y weledigaeth wreiddiol a sefydlwyd yn 2018 yn nodi addewid o fuddsoddiad a gwelliannau sylweddol i Ysgol Tryfan ar y safle presennol, gan gynnwys adeiladau newydd a gwelliannau sylweddol i rai adeiladau ynghyd ag adnoddau a chyfleusterau chwaraeon.

2.4 Ers i gyllideb wreiddiol y prosiect gael ei gymeradwyo gan Lywodraeth Cymru fel rhan o Raglen Amlinellol Strategol Band B (RhAS) a gyflwynwyd er cymeradwyaeth Llywodraeth Cymru yn 2018, gwelwyd cynnydd sylweddol mewn chwyddiant ynghyd â chost deunyddiau adeiladu, gan arwain at gostau sylweddol uwch i gyflawni prosiectau cyfalaf yn gyffredinol.

2.5 Ym mis Ebrill 2025, derbyniwyd cymeradwyaeth Llywodraeth Cymru i'r cam cyntaf i ryddhau ymrwymiad ariannol y prosiect ganddynt, yn dilyn cyflwyno achos busnes amlinellol strategol (AAS) ar gyfer buddsoddi £18 miliwn i gynyddu capasiti Ysgol Tryfan i 650 a'i thrawsnewid yn safle modern a chyfoes, sy'n cwrdd â gofynion Cwricwlwm i Gymru, a lleihau cylch oes carbon adeiladau'r ysgol.

3 Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

3.1 Yn dilyn cyflwyno'r Achos Busnes ASS (Cam 1), bu i'r Tîm Dylunio lunio amcan gostau ar gyfer cyflawni'r prosiect yn unol â'r briff, gydag amcan cychwynnol y costau hynny oddeutu £30m.

3.2 Yn dilyn hynny, bu cydweithio rhwng y Tîm Dylunio, y Tîm Datblygu Eiddo, yr Adran Addysg ac Ysgol Tryfan i ystyried opsiynau posib ar gyfer addasu'r briff a lleihau costau. Yn dilyn gwaith pellach ar amcan gostau'r opsiynau, rhagwelir yr angen i gynyddu cyllideb y prosiect i £23.6 miliwn.

3.3 Bydd y gyllideb ddiwygiedig yn galluogi cynyddu capasiti'r ysgol i 650, trwy greu adeilad newydd ynghyd â gwelliannau ac addasiadau i adeiladau eraill, ynghyd â gweithio tuag at gwrdd â thargedau carbon Llywodraeth Cymru.

3.4 Pe byddai cynnydd yng nghyllideb cyfalaf y prosiect, byddai angen i Gyngor Gwynedd gyfarch 35% o'r gyllideb ychwanegol. Ar hyn o bryd, mae'r Cyngor wedi ymrwymo i neilltuo £6.3m fel arian cyfatebol ar gyfer gwireddu'r prosiect. Pe byddai'r Cabinet yn cymeradwyo cynyddu cyllideb y prosiect i £23.6m, yna byddai angen i'r Cyngor ymrwymo i gyfrannu £1.96m ychwanegol tuag at gostau'r prosiect, sef cyfanswm o £8.26m.

	Cyllideb sydd ar gael heddiw	**Cyllideb sydd ei angen yn ychwanegol**	**Cyllideb yn dilyn amrywio'r gyllideb**
Cyfraniad Cyngor Gwynedd (35%)	£6,300,000	£1,960,000	**£8,260,000**
Cyfraniad Llywodraeth Cymru (65%)	£11,700,000	£3,640,000	**£15,340,000**
Cyfanswm	**£18,000,000**	**£5,600,000**	**£23,600,000**

4 CAMAU NESAF AC AMSERLEN

4.1 Yn ddarostyngedig i benderfyniad y Cabinet, byddwn yn paratoi achos fusnes amlinellol (Cam 2) ac achos fusnes llawn (Cam 3) yn unol â chanllawiau Pum Cam y Trysorlys, i'w gyflwyno i Lywodraeth Cymru erbyn diwedd Ebrill 2026.

4.2 Bydd yn ofynnol i'r achos fusnes gynnwys yr holl wybodaeth am gostau arfaethedig y prosiect, a beth yw'r ffynhonnell gyllidol ar eu cyfer er mwyn sicrhau cymeradwyaeth i ryddhau'r cyllid perthnasol o'r Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy i gyflawni gwelliannu sylweddol i Ysgol Tryfan.

4.3 Bydd Llywodraeth Cymru yn ystyried yr achos fusnes mewn cyfarfod penodol yn mis Mai 2026.

5 Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

5.1 Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ynglŷn a gwella llesiant cymdeithasol, economaidd , amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r ddeddf yn gosod dyletswydd llesiant ar gyrff cyhoeddus sydd wedi ei anelu at gyflawni 7 o nodau llesiant sef Cymru sydd yn lewyrchus, gydnerth, iachach, mwy cyfartal gyda cymunedau cydlynus a diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu a sy'n gyfrifol ar lefel byd eang. Fel rhan o'r ddyletswydd mae'r Cyngor wedi cyhoeddi amcanion llesiant sy'n amlinellu sut y byddwn yn gwella llesiant yn "Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-2028". Mae argymhellion yr adroddiad yma wedi eu datblygu a pharatoi o fewn fframwaith y Ddeddf a bwriedir rhoddi ystyriaeth cyson i 'r amcanion ac egwyddorion yma wrth symud y cynllun ymlaen.

---

5. Barn y swyddogion statudol

Y Swyddog Monitro:

"Mae lefel yr ariannu ychwanegol sydd ei angen yn golygu mai penderfyniad Cabinet yw cytuno i gyflwyno arian pellach i gyfarch yr ymateb i'r cynnydd costau yng nghynllun Ysgol Tryfan."

Y Pennaeth Cyllid:

"Mae swyddogion yr Adran Gyllid wedi cydweithio gydag awdur yr adroddiad ac rwyf yn fodlon â chywirdeb y wybodaeth ariannol sydd wedi ei gynnwys. Gallaf gadarnhau fod digon o hyblygrwydd o fewn yr adnoddau cyfalaf sydd ar gael i ariannu'r cynnydd yma os mai dyna yw dymuniad y Cabinet, ond wrth gwrs mae hyn yn golygu bydd llai o adnoddau ar gael i brosiectau cyfalaf eraill."